

Sygn. akt I C 149/14

Uzasadnienie wyroku z dnia 30 czerwca 2016 roku.

Powódka B. L. po sprecyzowaniu powództwa wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego J. H. kwoty 200 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z odsetkami od października 2011 roku. Uzasadniając powyższe żądania powódka wyjaśniła, że domaga się zapłaty takiej kwoty: - za to, że pozwany nazwał ją „oszustką” w piśmie z 4 października 2011 roku (k.246, k.284) i „przedstawił lewego świadka K. T. (1)”,

- za oczernianie powódki i jej syna Ł. L. w piśmie z 4 czerwca (bez oznaczenia roku) złożonego do Okręgowej Rady Adwokackiej w sprawie SKO/130/977/08 i stwierdzenie, że dostęp do pieniędzy miał syn powódki Ł. L. (pismo z 4 czerwca, k.280-k.281),

- za oczernianie powódki w piśmie z 30 stycznia 2012 r. złożonym w sprawie oznaczonej sygn. akt 1Ds 897/07 skierowanym do Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce, w treści którego pozwany także naruszył godność i dobre imię powódki (k.289-k.291),

- za złożenie przez pozwanego do akt sprawy Sądu Okręgowego w Łomży oznaczonych sygn. I C 512/11 „sfabrykowanego zagranicznego wyroku z USA” oraz powołanie świadka, który fałszywie zeznawał, aby oczernić osobę powódki,

- za użycie wobec powódki w Sądzie Okręgowym w Ostrołęce w dniu 28 maja 2013 roku przed salą rozpraw słów: „won”, „stuped” (tak w pozwie oraz w pismach procesowych k. 276-k. 278).

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany wyjaśnił, że dysponując wyrokiem sądu USA, złożył go jako dowód do akt sprawy Sądu Okręgowego w Łomży oznaczonych sygn. I C 512/11 natomiast zarzut powódki, że był to wyrok fałszywy wynika tylko z jej subiektywnej oceny. Pozwany przyznał, że mając niezbite dowody kręactw powódki nazywał i miał prawo nazywać powódkę „oszustką” (tak w odpowiedzi na pozew, k. 169-k.170).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

W 2007 r. powódka zleciła pozwanemu jako swojemu pełnomocnikowi (adwokatowi) ustalenie, czy poprzedni jej pełnomocnik I. Z. (1) uczciwie rozporządzał jej mieniem, w okresie gdy przebywała ona za granicą. Powódka przekazała pozwanemu, że zleciła I. Z. (1) spłatę jej długów, jakie miała wobec różnych banków, na co przesyłała mu z zagranicy środki finansowe. Powódka przesyłała z zagranicy pozwanemu kwotę 2 500 dolarów amerykańskich tytułem wynagrodzenia za wykonanie tego zlecenia oraz szereg dokumentów, które dały pozwanemu podstawę do uznania, iż poprzedni nieprofesjonalny pełnomocnik powódki dopuścił się oszustwa. W dniu 11 lipca 2007 r. pozwany złożył w Prokuraturze Rejonowej w Ostrołęce zawiadomienie o przestępstwie. Pozwany po wezwaniu przez Prokuraturę Rejonową w Ostrołęce do uzupełnienia braków formalnych - uzupełnił zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. W treści tego pisma ponownie wskazał na dowody przemawiające na możliwość popełnienia przestępstwa. W dniu 31 grudnia 2007 r. Prokurator Rejonowy w Ostrołęce wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa sygn. akt 1 Ds. 897/07 w sprawie dokonanego w okresie od stycznia 2006 r. do lipca 2007 r. doprowadzenia powódki przez I. Z. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o kwocie 210000 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 kk - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. Na powyższe postanowienie o umorzeniu śledztwa pozwany jako pełnomocnik powódki nie złożył zażalenia. Pozwany w rozmowie z powódką wskazał, iż jego zdaniem nie ma podstaw do wniesienia skutecznego środka odwoławczego na to postanowienie. Powódka wówczas sama złożyła zażalenie ale z uwagi na złożenie tego środka odwoławczego po terminie, zażalenie nie zostało merytorycznie rozpoznane. W listopadzie 2011 r. pozwany zrzekł się udzielonego mu przez powódkę w dniu 4 czerwca 2007 roku pełnomocnictwa, a przyczyną takiej decyzji było wniesienie do sądu przez powódkę przeciwko pozwanemu pozwu o zadośćuczynienie. Od tego czasu strony pozostają ze sobą w konflikcie. W 2011 r. powódka wystąpiła z powództwem o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty 500000 zł tytułem zadośćuczynienia za

cierpienia psychiczne oraz doprowadzenie do rozstroju zdrowia w związku z nieprofesjonalnym w ocenie powódki prowadzeniem jej sprawy przez pozwanego jako adwokata, a nadto domagała się od pozwanego zwrotu wynagrodzenia zapłaconego za zastępstwo prawne oraz wydania dokumentów przekazanych pozwanemu na potrzeby prowadzonej przez niego sprawy, a pozwany w odpowiedzi na pozew w tej sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Łomży pod sygn. akt I C 512/11 w piśmie procesowym z dnia 4.10.2011 r. nazwał powódkę „oszustką” (k. 246verte). Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 23 stycznia 2012 r. sygn. akt I C 512/11 powództwo B. L. oddalił (k.401-k.404 verte) ale na skutek apelacji powódki od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 6 grudnia 2012 r. sygn. akt I A Ca 400/12 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Łomży, w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5 970 zł z ustawowymi odsetkami od 30 września 2011 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo o zapłatę co do kwoty 501 080 zł oraz powództwo o wydanie (405-k.410 verte).

Przed rozprawą w sprawie z powództwa K. D. przeciwko M. H. (1) na korytarzu Sądu Okręgowego w Ostrołęce w dniu 28 maja 2013 roku znajdowali się między innymi powódka, jej syn Ł. L. oraz pozwany, który miał być wówczas przesłuchiwany w charakterze świadka i żona pozwanego M. H. (1). Pozwany w obecności innych osób użył wówczas wobec powódki słów: „won”, „stupid”.

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z 9 kwietnia 2015 roku sygn. akt II K 299/14 po rozpoznaniu na posiedzeniu 9 kwietnia 2015 roku w sprawie z oskarżenia prywatnego B. L. przeciwko J. H. oskarżonemu o to, że w odpowiedzi na pozew z dnia 4 października 2011 roku, doręczonej B. L. na rozprawie w dniu 4 listopada 2011 roku w sprawie o sygn. akt I C 512/11 Sądu Okręgowego w Łomży, pomówił B. L. o to, że jest oszustką, przez co poniżył ją w opinii publicznej, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk (pkt 1); w dniu 4 listopada 2011 roku na rozprawie w sprawie o sygn. akt I C 512/11 Sądu Okręgowego w Łomży pomówił B. L. o to, że oszukała córkę A. T. i wyłudziła od niej pieniądze, przez co poniżył ją w opinii publicznej, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk (pkt 2); w dniu 21 listopada 2012 roku w trakcie rozprawy w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku w sprawie o sygn. akt I A Ca 400/12 pomówił B. L. o to, że jest mitomanką i wymyśla sobie krzywdy, przez co poniżył ją w opinii publicznej, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk (pkt 3); w dniu 28 maja 2013 roku w O. pomówił B. L. o to, że jest głupia, przez co poniżył ją w opinii publicznej, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk (pkt 4); w piśmie z dnia 30 stycznia 2012 roku złożonym w Prokuraturze Rejonowej w Ostrołęce do sprawy I Ds 897/07 pomówił B. L. o to że została zatrzymana przez policję sądową w N. i wypierała się swojego nazwiska wobec urzędnika amerykańskiego przez co poniżył ją w opinii publicznej, tj. o czyn z art. 212 § 1 kk (pkt 5) – z urzędu na podstawie art. 101 § 2 kk w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 kpk umorzył postępowanie w zakresie czynów opisanych w punktach 1, 2, 3 i 5. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że nie ulega wątpliwości, że B. L. dowiedziała się o pomówieniach opisanych w punktach 2 i 3 aktu oskarżenia oraz o osobie sprawcy z chwilą zaistnienia zarzucanych przez nią czynów. O treści odpowiedzi na pozew J. H. z dnia 4 października 2011 roku dowiedziała się na rozprawie w dniu 4 listopada 2011 roku, kiedy pismo to zostało jej doręczone. Z pismem oskarżonego z dnia 30 stycznia 2012 roku, złożonym w Prokuraturze Rejonowej w Ostrołęce, zapoznała się - jak wynika z jej oświadczenia - w tejże Prokuraturze, a zatem zanim sprawa trafiła do Sądu Rejonowego w Ostrołęce, co nastąpiło w dniu 25 września 2012 roku. Akt oskarżenia w niniejszej sprawie wniesiony został przez B. L. w dniu 22 stycznia 2014 roku. W związku z tym stwierdzić należy, że karalność czynów opisanych w punktach 1, 2, 3 i 5 uległa przedawnieniu, bowiem upłynął przeszło rok od czasu, gdy oskarżycielka prywatna dowiedziała się o osobie sprawcy, zanim złożyła prywatny akt oskarżenia. W myśl art. 17 § 1 pkt 6 kpk sąd umorzył postępowanie, ponieważ nastąpiło przedawnienie karalności.

Powyższe postanowienie, zaskarżone przez powódkę, zostało utrzymane w mocy przez Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział II Karny w drodze postanowienia z 30 czerwca 2015 roku, sygn. akt II Kz 110/15 (karta 439-karta 440).

Postanowieniem z 29 października 2012 r. sygn. akt I Ds. 1016/12 Prokurator Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce po rozpoznaniu zawiadomienia - K. T. (1) z dnia 28.09.2012 r. oraz J. H. z dnia 27.09.2012 r. w sprawie -

1. oszustwa dokonanego w latach 2006 -2007 na terenie Stanów Zjednoczonych oraz w O. przez B. L. poprzez wprowadzenie w błąd A. i K. T. (1) co do zamiaru zwrócenia im pieniędzy w kwocie 75 tys. dolarów amerykańskich, i pieniędzy w kwocie 20 tys. zł, które to wymienieni przekazali B. L. na spłatę jej zadłużenia w różnych instytucjach,

bankach oraz u osób prywatnych, a z którego to zobowiązania się nie wywiązała - tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

2. podżegania I. Z. (1) w latach 2006-2007 do popełnienia przestępstwa polegającego na doprowadzeniu K. i A. T. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w nieustalonej kwocie pieniędzy nie mniejszej niż 5350 dolarów amerykańskich - tj. o czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.;

3. powoływania się przez I. Z. (1) na wpływy w różnych instytucjach państwowych w celu pośrednictwa w załatwieniu różnych korzystnych spraw dla K., A. i R. T. (1), w tym w Sądzie Rejonowym w Ostrołęce za załatwienie „sprawy” jaką miał R. T. (2), wizy dla K. T. (1), paszportu dla R. T. (1). w ambasadzie Stanów Zjednoczonych dla A. T. i innych bliżej nieokreślonych w zamian za korzyść majątkową w kwocie około 3850 dolarów amerykańskich - tj. o czyn z art. 230 § 1 kk

postanowił odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie

1. oszustwa dokonanego w latach 2006-2007 na terenie Stanów Zjednoczonych oraz w O. przez B. L. poprzez wprowadzenie w błąd A. i K. T. (1) co do tego zamiaru zwrócenia im pieniędzy w kwocie 75 tys. dolarów amerykańskich i pieniędzy w kwocie 20 tys. zł, które to wymienieni przekazali B. L. na spłatę jej zadłużenia w różnych instytucjach, bankach oraz u osób prywatnych, a z którego to zobowiązania się nie wywiązała na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. wobec braku znamion czynu zabronionego.

2. podżegania I. Z. (1) w latach 2006-2007 do popełnienia przestępstwa polegającego na doprowadzeniu K. i A. T. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w nieustalonej kwocie pieniędzy nie mniejszej niż 5350 dolarów amerykańskich, na podstawie art. 17 § 1 pkt. 1 k.p.k. wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego;

3. powoływania się przez I. Z. (1) na wpływy w różnych instytucjach państwowych w celu pośrednictwa w załatwieniu różnych korzystnych spraw dla K., A. i R. T. (1), w tym w Sądzie Rejonowym w Ostrołęce za załatwienie „sprawy” w Sądzie w Ostrołęce jaką miał R. T. (1), wizy dla K. T. (1), paszportu dla R. T. (1), w ambasadzie Stanów Zjednoczonych dla A. T. i inne bliżej nieokreślonych w zamian za korzyść majątkową w kwocie około 3850 dolarów amerykańskich na podstawie art. 17 § 1 pkt. 7 k.p.k. wobec stwierdzenia, iż postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że dniu 11.10.2012 r. Komenda Miejska Policji w O., za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce została pisemnie powiadomiona przez K. T. (1) oraz J. H. /byłego pełnomocnika B. L. w sprawach karnych prowadzonych w Prokuraturze Rejonowej w Ostrołęce/ o licznych przestępstwach jakich miałyby się dopuścić B. L. w tym: oszustwie na szkodę K. i A. T., co najmniej podżegania do popełnienia oszustwa przez I. Z. (1) oraz powoływania się na wpływy w różnych instytucjach państwowych w celu pośrednictwa przy załatwieniu korzystnych spraw dla K., A. i R. T. (1) w zamian za korzyść majątkową. Z treści złożonych zawiadomień, przesłuchania w charakterze świadka K. T. (1) oraz uzyskanych na potrzeby niniejszego postępowania kserokopii akt sprawy 1 Ds. 400/12 Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce oraz akt sprawy 1 Ds. 433/11 ustalono co następuje. W sierpniu 2005 r. B. L. wyjechała do Stanów Zjednoczonych. Wyjeżdżając posiadała liczne zobowiązania u osób fizycznych oraz kredyty w bankach. Będąc w Stanach Zjednoczonych B. L. przekazywała dla I. Z. (1), którego znała już wcześniej, środki finansowe między innymi na spłatę jej zobowiązań oraz na „załatwienie” korzystnych spraw dla m. in. R. T. (1), swojego syna Ł. T.. W tym celu wymieniona ustanowiła w osobie I. Z. (1) pełnomocnika do prowadzenia jej spraw finansowych, a w szczególności regulowania jej zadłużeń w bankach i u osób fizycznych. B. L. jak wynika z notatki k. 41 niniejszego postępowania przekazywała środki finansowe I. Z. (1) za pośrednictwem jego rachunku w Banku (...), za pośrednictwem W. U. oraz na rachunek prowadzony przez (...)Słowiańską Federalną Unię Kredytową na rzecz B. L., do którego to rachunku dostęp miał I. Z. (1). W sumie ustalono, że niekwestionowana wysokość środków finansowych przekazanych dla I. Z. (1) to kwota 105705,00 zł a łączna kwota spłat zadłużenia B. L. przez I. Z. (1) to 95062,50 zł. Co do pozostałych kwot pieniędzy przekazywanych I. Z. (1) prokurator prowadzący postępowanie 1 Ds. 897/11, a następnie 1 Ds. 400/12 nie znalazł wystarczających dowodów i umorzył je na podstawie art. 17 § 1 pkt. 1

k.p.k. k. 69-72. Natomiast co do samego dysponowania pieniędzmi w ustalonej kwocie przez I. Z. (1) przedstawił w dniu 23.04.2012 r. wymienionemu zarzut przywłaszczenia na szkodę B. L. k. 68 i skierował w dniu 25.09.2012 r. akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Ostrołęce. Nadto ustalono, że K. T. (1) na prośbę swojego męża A. T. przekazała osobiście pieniądze jako pożyczkę dla I. Z. (1) oraz pieniądze w zamian za „załatwienie” korzystnych m.in. dla ich syna R. T. (1) spraw w instytucjach państwowych. W piśmie datowanym na dzień 26.09.2012 r. podaje, że było to 20 tys. zł oraz 15 tys. dolarów amerykańskich. Natomiast z zeznań wymienionej w sprawach k. 21-22, 23-24. a także pism A. T. do Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce k. nr 25-26, które poddano analizie wynikają zupełnie inne kwoty pieniędzy, a mianowicie kwoty 12,5 tys. dolarów amerykańskich, które to miały zostać przeznaczone na spłatę zobowiązań B. L., kolejnym razem jest to kwota 14,5 tys. dolarów amerykańskich, o której zeznaje K. T.. Bezspornym jest jednak fakt przekazania pieniędzy dla I. Z. przez K. T. (1). Również z analizy dokumentów, tj. przekazów Western U. wynika, że A. T. przekazywał pieniądze dla I. Z.. Dalej ustalono, że w Sądzie Okręgowym w Łomży z powództwa B. L. toczyło się postępowanie o zapłatę p-ko J. H., który podał, że B. L. wszystkie pieniądze przysyłała do Polski pochodziły od A. T.. Także sama B. L. k.61-67 przyznała, że A. T. „sponsorował” jej długi, ale zakwestionowała wysokość otrzymanych pieniędzy podając, że otrzymała od wymienionego 32 tys. dolarów amerykańskich, podczas gdy wymieniony mówi o znacznie większej kwocie. Nadto ustalono, że Sąd Okręgowy w Ostrołęce w sprawie o sygn. akt I C 967/11 z powództwa B. L. wydał wyrok zaoczny, w którym zasądził na jej rzecz od pozwanego I. Z. (1) kwotę (...) zł. Odnosząc się do kwestii wręczenia przez K. T. (1) korzyści majątkowych I. Z. (1) w zamian za „załatwienie” korzystnych spraw ustalono, że w Sądzie Rejonowym w Ostrołęce zapadł wyrok z dnia 22.02.201 r w sprawie o sygn. akt II K 9/08, w której I. Z. był oskarżony o przestępstwa określone w art. 230 § 1 k.k. /o te przestępstwa, które podaje w swoim zawiadomieniu K. T.. postanowienie o przedstawieniu zarzutów k. 76-77/. Ustalono również, że w Stanach Zjednoczonych w dniu 20.07.2011 r. zapadł wyrok z powództwa A. T. przeciwko B. L., który w pozwie podał, że pożyczył pieniądze B. L. na mocy ustnej umowy. Sąd amerykański zasądził na rzecz wymienionego kwotę (...) dolarów z odsetkami.

Nie sposób wykazać jak twierdzi J. H., że B. L. działała wspólnie i w porozumieniu z I. Z. (1) bądź co najmniej dopuściła się przestępstwa podżegania wymienionego lub pomocnictwa do oszustw. Twierdzenie takie jest najbardziej prawdopodobne tylko ze względu na zajęte stanowisko procesowe przez zawiadamiającego. Bezsporne założenie takiego twierdzenia na tym etapie byłoby przedwczesne, brak jest bowiem innych dowodów to potwierdzających.

Tym bardziej, że B. L. została uznana przed organami ścigania i Sądem jako osoba pokrzywdzona przez I. Z. (1). Powyższe okoliczności nie zostały uprawdopodobnione za pomocą innego rodzajowo środka /dowodowego/ niż twierdzenie zawiadamiającego. Zatem jedynymi obiektywnymi dowodami przemawiającymi w tym wypadku na korzyść B. L. jest dotychczas zebrany materiał dowodowy, który nie pozwala na przyjęcie stanowiska prezentowanego przez zawiadamiającego. Natomiast wątek dotyczący powoływania się przez I. Z. (1) na wpływy w różnych instytucjach państwowych w zamian za korzyści majątkowe wręczone przez A. i K. T. (1) znalazł swoje rozstrzygnięcie w Sądzie Rejonowym w Ostrołęce w sprawie II K 9/08.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie daje też podstaw do wyciągnięcia wniosku, że B. L. działała z zamiarem oszustwa na szkodę A. i K. T. (1). Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, na podstawie których można by wyprowadzić wnioski co do zamiaru dokonania oszustwa na szkodę A. i K. T. (1) należy stwierdzić, że w postępowaniu B. L. nie można przypisać celowego działania i zamiaru dokonania oszustwa. Nie zrealizowanie, czy niewłaściwe realizowanie zobowiązań cywilno- prawnych, a z takimi tu niewątpliwie mamy do czynienia nie stanowi przestępstwa.

Sam fakt nie wywiązania się z wcześniej ustalonych warunków umowy, a tym samym zobowiązań, nie stanowi dostatecznie podstawy do uznania zachowania wymienionej osoby za przestępstwo oszustwa. Do wypełnienia znamion tego przestępstwa konieczne byłoby ustalenie, że już w momencie ustalania warunków tej umowy między stronami, B. L. nie miała zamiaru wywiązania się z jej spłacania, czy też zwrotu A. T. /bo to wymieniony przekazywał praktycznie wszystkie środki finansowe/. Ocena wszystkich ujawnionych okoliczności dotyczących działań B. L. prowadzi do wniosku, że w rozpatrywanej sprawie mamy właśnie do czynienia z niekaralnym niedotrzymaniem warunków umowy pożyczki. Brak jest natomiast wystarczających danych do stwierdzenia, że B. L. świadomie wprowadziła A. T. w błąd i doprowadziła go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, tym bardziej, że B. L. nie

tworzyła żadnych oszukańczych zabiegów, które by miały na celu wytworzenie u A. T. przekonania, że jest osobą niegodną zaufania.

Pokrzywdzonym A. i K. T. (1) przysługuje wystąpienie na drogę procesu cywilnego w celu zwrotu pieniędzy przekazanych B. L..

Pokrzywdzony A. T. już tak postąpił uzyskując dla siebie korzystny wyrok w Stanach Zjednoczonych, na mocy którego B. L. musi wymienionemu zwrócić ponad 71 tys. dolarów amerykańskich. Przepięstwo oszustwa jest przestępstwem, które można popełnić tylko umyślnie, z zamiarem bezpośrednim, kierunkowym obejmującym cel i sposób działania. Sprawca musi działać nie tylko z zamiarem bezpośredniego uzyskania korzyści majątkowej, ale także musi chcieć użyć w tym celu określonego sposobu działania. Oba te elementy muszą zostać objęte świadomością sprawcy. Analizując powyższe stwierdzić należy, że brak jest wystarczających danych uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Powódka urodzona (...) jest wdową, z zawodu technik ekonomista w okresie od 15.03.1978 r. do sierpnia 2005 r. (do wyjazdu do USA) pracowała na stanowisku kierownika referatu, a następnie inspektora w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Od sierpnia 2005 r. bez przerwy aż do października 2010 r. powódka przebywała w USA gdzie pracowała jako opiekunka do dzieci. Po powrocie z USA powódka leczyła się prywatnie u lekarza chorób wewnętrznych. Aktualnie wymaga zachowania odpowiedniej diety i stosowania leków oraz preparatów mineralnych i witaminowych z uwagi na zespół zaburzeń metabolicznych pod postacią zaburzenia tolerancji cukru z niedocukrzeniami, stan po przebytych przewlekłym zapaleniu trzustki, nawracające zapalenia dróg oddechowych, choroby zwyrodnieniowe stawów kręgosłupa, neurastenii i nerwice. Aktualnie powódka nie pracuje zarobkowo i nie wykazuje dochodów. Ma troje pełnoletnich dzieci i jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 4,03 ha, ale gruntów tych nie użytkuje (grunty te uprawia jej kuzyn). Mieszka z pełnoletnim synem i pozostaje na utrzymaniu córki.

Pozwany ma wykształcenie wyższe, przez 32 lata był adwokatem, a od 1 lutego 2015 r. jest na emeryturze. Był pełnomocnikiem powódki w sprawie karnej prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Ostrołęce sygn. akt 1 Ds. 897/07.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie kopii dokumentów i dokumentów (k. 75, k.76, k.156, k. 182- k.199, k. 237- 246, k. 267-k.272, k.280-k.300, k. 305-k.308, k.377-k.378, k.437-k.440, k. 451-k.456), informacji Prokuratury Rejonowej w Pułtusku (k. 370), akt Sądu Okręgowego w Łomży oznaczonych sygn. I C 512/11, w tym treści pozwu oraz wyroków Sądów obu instancji wraz z uzasadnieniami (k.401-k.410), akt Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej oznaczonych sygn. I C 13/15 w tym treści pozwu, załączonych dokumentów i orzeczenia kończącego potęgowanie w sprawie, akt Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce oznaczonych sygn.1 Ds 1016/12 w tym załączonych dokumentów i orzeczeń oraz na podstawie zeznań świadków K. D. (k.396-k. 397) i M. H. (2) (k.537v-k. 538) natomiast częściowo na podstawie wyjaśnień stron.

Nie jest spornym pomiędzy stronami, że pozwany nazwał powódkę „oszustką” w odpowiedzi na pozew złożonej w piśmie procesowym z dnia 4 października 2011 roku w sprawie Sądu Okręgowego w Łomży oznaczonej sygn. akt I C 512/11. Mianowicie, w piśmie tym stwierdził, że „uczestnicząc w sprawie I Ds. 897/07 ustalono niejasne powiązania B. L. z I. Z. (1) a mnie jako jej pełnomocnikowi udało się ustalić, że powódka nie tylko nie ma ważkich i przekonujących dowodów na to, że jej były pełnomocnik, któremu powierzyła poważne kwoty na spłatę jej bardzo licznych długów, sama jest oszustką i tak naprawdę to w jej mieniu nie powstała żadna szkoda” (k. 246-k.246v). Stwierdzenie, że powódka jest oszustką było nieprawdziwe gdyż powódka nigdy nie została skazana prawomocnym wyrokiem za oszustwo. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany swoim bezprawnym działaniem w ten sposób naruszył dobra osobiste powódki takie jak cześć, dobre imię i godność, które zgodnie z art. 23 k.c. pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Z okoliczności sprawy wynika, że w dniu 28 maja 2013 roku na korytarzu Sądu Okręgowego w Ostrołęce w obecności innych osób pozwany użył wobec powódki słów: „won”, „stupid”. Na podstawie zeznań świadka M. H. (1) ustalono, że pozwany poszedł wówczas po ochroniarza aby ten „uspokoil” syna powódki Ł. L., który powiedział do pozwanego: „O

przyszedł ten co nas chciał oszukać” natomiast powódka powiedziała, że pozwany „chciał ukręcić sprawę z prokuraturą i policją”. Powódka pytała o co chodzi, że jej syna wypędzają i wtedy pozwany powiedział do powódki: „won”, „stupid” czyli głupia po angielsku (zeznana świadka K. D.). Nie zasługują na wiarę twierdzenia pozwanego o tym, że nie użył on takich słów wobec powódki ponieważ wobec negatywnego nastawienia pozwanego wobec powódki prezentowanego w szczególności w odpowiedzi na pozew złożonej w piśmie procesowym z dnia 4 października 2011 roku w sprawie Sądu Okręgowego w Łomży oznaczonej sygn. akt I C 512/11, w ocenie Sądu takie twierdzenia pozwanego są niewiarygodne. Dlatego należało uznać twierdzenia powódki oraz zeznania świadka K. D. w omawianej kwestii za prawdziwe. Naruszenie przez pozwanego godności powódki polegało w tym przypadku na ublżeniu powódce i pogardliwym zachowaniu wobec niej. Pozwany swoim bezprawnym zachowaniem naruszył w ten sposób cześć i dobre imię powódki pomawiając ją o takie postępowanie lub właściwości, które mogły poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania osób trzecich. Bez znaczenia było, że strony pozostawały wówczas w poważnym konflikcie, a powódka występowała wobec pozwanego z różnymi roszczeniami. Okoliczność ta nie mogła stanowić podstawy bezprawnego naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powódki.

Zgodnie z art. 24 § 1 zdanie trzecie k.c. w razie dokonanego naruszenia dóbr osobistych na zasadach przewidzianych w kodeksie uprawniony może żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Art. 448 k.c. przewiduje zaś możliwość przyznania zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Jeżeli zadośćuczynienie ma mieć oddziaływanie prewencyjne, a taka jest również jego funkcja, to ustalając wysokość zadośćuczynienia należy brać pod uwagę zarówno zakres naruszonego dobra powódki, jak i wszystkie okoliczności istniejące po stronie naruszającego to dobro pozwanego. Przy ocenie, czy zachodzą przesłanki do udzielenia ochrony prawnej w oparciu o art. 23 i 24 § 1 k.c., należy brać pod uwagę przesłanki obiektywne, a nie subiektywne, związane z indywidualnym odczuciem danej osoby (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 kwietnia 1998 r., I ACa 115/98, Lex nr 81434).

W ocenie Sądu negatywne przeżycia powódki związane z nagannym zachowaniem się pozwanego wobec niej jak to ustalono wyżej, przy uwzględnieniu motywów działania pozwanego zmierzającego do upokorzenia powódki z rażącym naruszeniem porządku prawnego, co spowodowało u powódki również cierpienia psychiczne, uzasadniają w ocenie Sądu ustalenie należnego powódce zadośćuczynienia w kwocie 1500 zł, z tym, że za nazwanie powódki „oszustką” należne zadośćuczynienie należało określić na kwotę 500 zł, natomiast za użycie wobec powódki słów „won”, „stupid” – należne powódce zadośćuczynienie należało określić na kwotę 1000 zł. Podkreślić należy, iż zachowanie pozwanego w tym drugim przypadku wyrażone wobec innych osób (publicznie), negatywnie wpłynęło na jej opinię i było w większym stopniu bardziej dotkliwe niż nazwanie powódki oszustką w piśmie procesowym z którym mogła zapoznać się ograniczona liczba osób. Wobec powyższego należało uznać roszczenie powódki o zasądzenie zadośćuczynienia do kwoty 1500 zł za uzasadnione i zasądzić od pozwanego na rzecz powódki tę kwotę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu czyli od 23 września 2014 roku (k. 178).

Natomiast brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki w zakresie przewyższającym powyższą kwotę. Powódka nie udowodniła bowiem, aby pozwany dopuścił się wobec niej także innych zachowań, które uzasadniałyby zasądzenie na rzecz powódki z tego tytułu wyższej kwoty.

W postanowieniu Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce z 30 października 2012 roku, sygn. akt 1 Ds. 1016/12 (k. 185-187) stwierdzono bowiem, że w trakcie postępowania przygotowawczego ustalono, że w Stanach Zjednoczonych w dniu 20 lipca 2011 roku zapadł wyrok z powództwa A. T. przeciwko B. L., który w pozwie podał, że pożyczył pieniądze B. L. na mocy ustnej umowy, a sąd zasądził na rzecz wyżej wymienionego kwotę 71 192 dolarów z odsetkami. Wobec tego, jako niewykazane przez powódkę należało uznać jej twierdzenia o tym, że pozwany składając do akt sprawy Sądu Okręgowego w Łomży o sygn. akt I C 512/11 powyższe orzeczenie, posłużył się wyrokiem sfałszowanym. Podobnie nie może być podstawą do uwzględnienia roszczenia opartego na naruszeniu dóbr osobistych zarzut, że pozwany w sprawie I C 512/11 korzystając ze swoich uprawnień procesowych w postępowaniu sądowym złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka i dowód taki został przez sąd sprawę rozpatrujący przeprowadzony.

Podobnie należało ocenić treść pisma pozwanego z 30 stycznia 2012 roku, złożonego do akt sprawy oznaczonej sygn. I Ds. 897/07 (karta 289-karta 291). We wstępie tego pisma pozwany wskazuje, że jest ono odpowiedzią na pismo Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce z 25 stycznia 2012 roku, dotyczącego nadesłania dokumentów zwróconych do tejże sprawy po wezwaniu pozwanego przez prokuraturę do usunięcia braków formalnych. Pozwany w treści tego pisma informuje organ ścigania, powołany do wyjaśnienia sprawy, o swoich spostrzeżeniach, pozostających, w ocenie pozwanego, w związku ze sprawą, pozostawiając ocenę ich zasadności temu organowi.

Odnosnie twierdzeń powódki dotyczących rzekomego oczerniania przez pozwanego powódki oraz syna powódki Ł. L. w piśmie z 4 czerwca (bez oznaczenia roku) skierowanego przez pozwanego do Okręgowej Rady Adwokackiej w sprawie SKO/130/977/08 (karta 280-karta 281) należy stwierdzić, że pismo to zawierało odpowiedź pozwanego na zarzuty stawiane jemu przez powódkę przed Okręgową Radą Adwokacką i jego zadaniem było odparcie tych zarzutów. Uznać należało więc, że treść tego pisma również nie może być podstawą do uznania roszczenia powódki w większym zakresie. Pozwany bowiem skorzystał z przysługującego mu uprawnienia do wyjaśnienia Okręgowej Radzie Adwokackiej swojego stanowiska w sporze z powódką, tym samym poddając je ocenie tego organu pod względem słuszności. Podkreślić trzeba, że pozwany był na tyle przekonany o słuszności swoich osądów co do osoby powódki, że zdecydował się na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, co ostatecznie skutkowało wydaniem postanowienia z 29 października 2012 roku, sygn. akt I Ds. 1016/12, w którym jednoznacznie i prawomocnie stwierdzono, że powódka nie dopuściła się przestępstwa oszustwa.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 23 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i w zw. z art. 415 k.c. Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu z uwagi na wynik sprawy rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 75 zł, jako 5 % z zasądzonego na rzecz powódki roszczenia z tytułu części uiszczonej przez nią opłaty sądowej od pozwu (5 % x 1500 zł), a w pozostałym zakresie koszty procesu między stronami zostały zniesione. Natomiast, o kosztach sądowych z uwagi na sytuację osobistą i majątkową powódki rozstrzygnięto na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 623 ze zm.) w zw. z art. 83 ust. 2 tej ustawy.